

**УНИВЕРЗИТЕТ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ
СЕНАТ УНИВЕРЗИТЕТА**

**КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ
НА УНИВЕРЗИТЕТУ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ**

Источно Сарајево, мај 2018. године

На основу члана 64. став 2. тачка в) Закона о високом образовању („Службени гласник РС“, број: 73/10, 104/11, 84/12, 108/13, 44/15, 90/16 и 31/18) и члана 34. и 145. Статута Универзитета у Источном Сарајеву, Сенат Универзитета у Источном Сарајеву на XLVII сједници одржаној дана 31.05.2018. године, донио је

КОДЕКС ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ НА УНИВЕРЗИТЕТУ У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ

I - ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Кодексом професионалне етике на Универзитету у Источном Сарајеву (у даљем тексту: Етички кодекс) утврђују се морална начела, начела професионалне етике у наставном, умјетничком и научно-истраживачком раду, као и начин и поступак утврђивања одговорности за повреду етичких начела и мјере које се изричу за повреде етичких начела на Универзитету у Источном Сарајеву (у даљем тексту: Универзитет).

Члан 2.

(Циљ)

- (1) Етички кодекс доноси се с циљем очувања достојанства професије, развијања и унапређивања моралних вриједности академске заједнице и заштите вриједности знања, уважавања и подизања свијести и одговорности универзитетских наставника и свих чланова академске заједнице Универзитета.
- (2) Етички кодекс се примјењује у професионалном и јавном дјеловању свих чланова академске заједнице и то: наставног, научно-истраживачког, умјетничког особља, студената и административног особља Универзитета.
- (3) Начела Етичког кодекса примјењују се на одговарајући начин и на лица која нису чланови академске заједнице Универзитета, али учествују у раду и деловању Универзитета и уколико се њихово понашање и дјеловање може непосредно повезати са Универзитетом.
- (4) Факултети/академије Универзитета дужни су у оквиру својих надлежности да се старају о остваривању и унапређењу етичких стандарда на Универзитету у складу са Етичким кодексом, те да обезбиједе услове неопходне за упознавање чланова академске заједнице са правилима који се тичу њихових права и обавеза.
- (5) Наставно-научна вијећа факултета/наставно-умјетничка вијећа академија Универзитета могу својим општим актом допунити стандарде понашања и утврдити друга морално неприхватљива понашања, правилима специфичним за поједини факултет/академију, на начин да она нису у супротности с овим Етичким кодексом.

Члан 3.

(Дефиниције)

- (1) Поједини изрази употребљени у Етичком кодексу имају сљедеће значење:
 - а) Израз „чланови универзитетске заједнице“ означава све особе које студирају, изводе наставу, баве се научним и/или умјетничким радом, сарађују у извођењу научних, умјетничких и/или наставних програма, те дјелују у оквиру заједничких и помоћних служби, независно о врсти и трајању уговора на основу којег остварују права и обавезе на Универзитету;

- б) Израз „универзитетска заједница“ означава укупност чланова универзитетске заједнице;
- в) Израз „чланови академске заједнице“ означава све особе које учествују у настави, умјетничком раду, научном истраживању и менторским дјелатностима на Универзитету;
- г) Израз „академска заједница“ означава укупност чланова академске заједнице;
- д) Изрази „наставник и сарадник“ укључује све особе које учествују у реализацији наставе (предавања и вјежбе) на Универзитету, без обзира на врсту и трајање уговора на основу којег изводе наставу;
- ђ) Израз „студент“ укључује све особе које прате програм образовања на Универзитету, неовисно о њихову статусу и циклусу студија који похађају (I, II или III циклус).
- (2) Ако се неки од израза кориштених у овом етичком кодексу односи на физичке особе, све изразе у мушком роду треба тумачити на начин да обухватају и особе женског пола и обрнуто.

Члан 4.

Поступци прописани овим етичким кодексом не могу представљати замјену за грађанске, кривичне, управне, дисциплинске и друге поступке који су уређени законима и општим актима Универзитета.

II - ОСНОВНА НАЧЕЛА ПРОФЕСИОНАЛНЕ ЕТИКЕ

Члан 5.

(Заштита људских права и достојанства)

- (1) Универзитет је дужан сваком члану академске заједнице осигурати уживање људских права која се остварују унутар те заједнице, те друга права која гарантује Устав и други позитивни прописи у Републици Српској.
- (2) Сви чланови универзитетске академске заједнице требају бити поштовани и уважавани у складу са правилима која произилазе из поштовања њиховог живота, интегритета и достојанства.
- (3) Универзитет је дужан да свим својим члановима призна право и омогући услове за несметан професионални развој и усавршавање, у складу са могућностима.
- (4) Сви чланови Универзитета имају обавезу и одговорност према другима у смислу поштеног, искреног и непристрасног понашања, уздизању професионалног и стручног рада.

Члан 6.

(Једнакост и праведност)

- (1) Универзитет има дужност да осигура једнаке услове рада, једнакост и праведност свим члановима академске заједнице и једнаке услове за остваривање професионалних обавеза, исказивање интелектуалних способности и напредовања.
- (2) Чланови универзитетске заједнице не смију злоупотребљавати свој ауторитет и не смију допустити да лични интереси и односи умање ефекте објективног и професионалног просуђивања и тако угрозе етичко и професионално обављање радних обавеза.

Члан 7.

(Поштивање закона и прописа)

- (1) Чланови академске заједнице су обавезни поштовати законе и правне прописе који се тичу њих и њихових обавеза као чланова те заједнице.
- (2) Универзитет има обавезу осигурати услове који би омогућили да сви чланови академске заједнице буду упознати са својим правима и обавезама.
- (3) Универзитет је дужан осигурати једнаку могућност притужбе и равноправан положај у поступку испитивања повреда одредби из Етичког кодекса.

Члан 8.

(Професионалност)

- (1) Чланови академске заједнице дужни су да одговорно, професионално и етички беспријекорно испуњавају своје обавезе према студентима, радним колегама и осталим запосленим лицима на Универзитету.
- (2) Обавеза чланова академске заједнице је да поштују критерије стручности и успјешности, да се стално стручно усавршавају унутар свог интересно-професионалног подручја и да свој рад заснивају на начелима сарадње и заједништва у професионалним односима с циљем што бољег искориштења универзитетских ресурса.

Члан 9.

(Професионално усавршавање и напредовање)

- (1) Обавеза свих наставника академске заједнице је да се континуирано усавршавају и да устрају на уздизању стандарда и знања унутар изабраног научно-наставног подручја.
- (2) Наставник континуирано унапређује струку објављивањем властитих резултата, размјеном знања, података и искустава са сарадницима и студентима, те кроз рад у научним, стручним и умјетничким удружењима.
- (3) Наставник указује на нестручне и неосноване тврдње повезане са његовом науком или струком, избјегавајући и спречавајући поступке којим би се подцијенили, обезвриједили или обешчастили углед и достојанство појединаца или институција.
- (4) Своје мишљење о струковним питањима наставник јавно изражава ако је базирано на битним научним чињеницама заснованим на научној истини.
- (5) Универзитет је дужан осигурати свим члановима академске заједнице једнаке услове за напредовање, а који се темеље на испуњавању професионалних обавеза.
- (6) Критеријуми који су основ за вршење процјене професионалне успјешности морају бити објективни и непристрасни.
- (7) Професионална је одговорност и обавеза наставника је да се брину о подмлађивању академске заједнице, те постићу напредовање и осамостаљивање млађих наставника и чланова академске заједнице.

Члан 10.

(Јавност рада и података)

- (1) Универзитет примјењује транспарентност у свом раду и прописима као једну од основних вриједности.
- (2) Сви прописи које доносе органи Универзитета морају бити јасни, прецизни, недвосмислени и доступни свима.
- (3) Академска заједница дужна је да уважава транспарентност и доступност критеријума и поступака испуњавања професионалних обавеза (испити, уписи, напредовање у струци сл.).

(4) Сви чланови академске заједнице, који кроз свој рад на Универзитету долазе у додир са подацима који имају статус повјерљивости, требају штитити тајност тих података у складу са правно релевантним прописима.

Члан 11.

(Јавно наступање и однос према институцији)

(1) У складу са улогом Универзитета у друштву, чланови академске заједнице могу да јавно наступају и слободно се изражавају, што подразумејева и наступе пред публиком, у електронским и штампарским медијима, као и кроз друге облике дјеловања.

(2) Чланови академске заједнице учествују у друштвеном животу као сви грађани, али своје анагажовање усклађују са обавезама у оквиру научне области за коју су бирани, обавезама према студентима, настави и интересима у академској институцији.

(3) Чланови академске заједнице који имају више звање не смију ограничавати, нити онемогућавати јавно иступање члановима академске заједнице са нижим звањем, нити тај наступ било чиме условљавати.

(4) Чланови академске заједнице који јавно наступају у име и за рачун Универзитета, дужни су јасно и недвосмислено саопштити да заступају интересе Универзитета, приликом јавног иступа, те се од њих очекује да иступају у складу са највишим професионалним и етичким стандардима.

(5) У јавним наступима чланови академске заједнице не смију неаргументовано дискредитовати институције и појединце.

(6) Приликом јавних наступа морају се поштовати општеприхваћена морална начела.

(7) Јавним наступима се сматрају излагања на сједницама, јавним скуповима, те наступи у свим врстама медија.

(8) У односу према институцији, сви чланови академске заједнице дужни су да чувају интегритет академске институције и да раде по свом најбољем знању, савјесно, марљиво, културно и посвећено и дужни су да се придржавају сљедећих стандарда:

- поштују устројства институције уз слободу да критикују и предлажу мијењање њених правила,

- у случају ангажовања ван академске институције свој рад регулишу у складу са релевантним прописима и ускладе га са интересима матичне институције,

- у свим поступцима који се односе на остварење стандарда из Етичког кодекса или су у вези с њима, члановима академске заједнице о чијим се правима и интересима ради треба да буде омогућено учествовање у поступку, право да се изјасне о релевантним наводима и да изнесу своје аргументе, као и равноправан положај у односу на друге учеснике који се налазе у истом или сличном положају.

Члан 12.

(Начело академске слободе)

(1) Чланови академске заједнице Универзитета уживају слободу да испитују и тестирају знања и нуде нове идеје и мишљења, траже и бране истину у свом раду, подстичу слободан и одговоран приступ учењу и исказивању стеченог знања, а да се тиме не излажу опасности од губитка запослења или било којег другог Уставом и законом загарантованог права.

(2) Универзитет ће подржавати и подстицати слободу мишљења и изражавања свих чланова академске заједнице Универзитета, као своју основну вриједност.

Члан 13.

(Начело академске честитости)

Академска честитост чланова академске заједнице Универзитета заснива се на самосталности и оригиналности у научном, умјетничком и наставном раду, односно спровођењу оригиналних научних истраживања, представљању властитих резултата и строгом поштовању туђих ауторских права.

Члан 14.

(Начело аутономије научноистраживачког, наставног и умјетничког рада)

- (1) Чланови академске заједнице Универзитета слободни су у испитивању и критичком односу према научним, умјетничким и друштвеним вриједностима.
- (2) Чланови академске заједнице имају право на несметан професионални развој и усавршавање у складу с личним плановима и могућностима, у мјери у којој се не нарушава исто право другом члану академске заједнице.
- (3) Чланови академске заједнице имају право заштите од сваког облика ограничавања или ускраћивања права на академску слободу, у границама њихових дужности и права утврђених законом и општим актима Универзитета и у складу са прописима и циљевима Универзитета.

Члан 15.

(Начело заштите угледа Универзитета)

Чланови академске заједнице дужни су да, водећи рачуна о општим интересима друштва, чувају интегритет и углед Универзитета и да раде савјесно, одговорно и посвећено, према свом знању и тренутним могућностима.

Члан 16.

(Ауторство научно-истраживачких радова и других докумената)

- (1) Неприхватљиво је кршење норми и вриједности интелектуалног поштења. Сваки облик плагирања радова и идеја сматраће се непосредном повредом овог етичког кодекса.
- (2) Сви чланови академске заједнице који судјелују у научно-истраживачком и наставном раду морају гарантовати изворност својих објављених радова, те тачност и поштење у презентацији и навођењу информација.
- (3) Од чланова академске заједнице се тражи да наведу као ауторе само оне учеснике који су интелектуално учествовали у процесу настајања научног рада.
- (4) Не одобрава се и сматра се неетичним свако кривотворење и преузимање радова других, без њиховог знања и одобрења.
- (5) Недопустивим се сматра кривотворење или погрешно тумачење академских достигнућа.

III НЕПРИХВАТЉИВА ПОНАШАЊА

Члан 17.

(Дискриминација)

- (1) Сматра се недопустивим сваки облик непосредне и посредне дискриминације заснован на религији, етничкој и националној припадности, раси, полу, полној оријентацији, имовинском стању, поријеклу, породичном статусу, старосној доби, трудноћи, инвалидности, тјелесном изгледу, политичком увјерењу и здравственом стању,

(2) Искључиви и једини критериј за оцјену и напредовање мора бити стручност, способност, професионалност, оспособљеност и резултати на професионалном плану.

Члан 18.

(Узнемиравање)

(1) Сваки чин непримјереног понашања према другој особи који има за циљ или који у ствари представља повреду личног достојанства у смислу овог Етичког кодекса представља узнемиравање, омета обављање радних задатака или смањује квалитет живота те особе.

(2) Сваки чин, појединачан или понављан било вербални или невербални или физички као и стварање неугодних и непријатељских радних и образовних околности доводи до узнемиравања, застрашивања и ометања друге особе или управљачког органа.

(3) Демонстративно напуштање сједница сената, наставно-научног вијећа факултета /наставно-умјетничког вијећа академије, управног органа и других тијела, представља омаловажавање рада органа и присутних личности.

Члан 19.

(Сексуално узнемиравање)

(1) У смислу овог етичког кодекса, сексуално узнемиравање је недопустиво понашање, које представља изостанак пристанка или одбијања друге стране, а тиче се:

- а) упућивање вербалних и физичких приједлога сексуалне нарави другој особи;
- б) физичко напаствовање,
- в) изношење шала или алузија које су сексуално обојене, укључујући опаске у вези пола и сексуалне оријентације;
- г) ругање и исмијавање на сексуалној основи;
- д) излагање друге особе увредљивом и узнемирујућем материјалу;
- ђ) захтијевање сексуалних услуга.

(2) Неприхватљивим понашањем се има сматрати и непријављивање сексуалног узнемиравања, било одгађањем пријаве или неистраживање пријављеног сексуалног узнемиравања.

Члан 20.

(Објективна непристрасност)

Чланови заједнице не смију допустити да предрасуде било које врсте утичу на њихову објективност у академским, истраживачким, административним, пословним и управљачким дјелатностима, а то се посебно односи на питања која дотичу права појединаца или мањинских група:

- а) неистинито изношење стања у организационој јединици или Универзитету,
- б) неистинито усмено и писмено извјештавање о кориштењу материјалних и кадровских потенцијала,
- в) неистинито извјештавање и изношење о постојању референци појединаца и група за извршавање наставних и руководних функција на Универзитету.

IV ЕТИЧКА ПРАВИЛА У НАСТАВНОМ, НАУЧНОИСТРАЖИВАЧКОМ И УМЈЕТНИЧКОМ РАДУ НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Члан 21.

(Професионалне дужности академског особља)

- (1) Наставници, сарадници и истраживачи Универзитета дужни су да:
- а) теже постизању и преношењу високог нивоа научних сазнања из своје научне области;
 - б) обезбиједи тачност, релевантност, репрезентативност садржаја предмета и примерену позицију предмета унутар студијског програма;
 - в) настоје да студенти што ефикасније постигну циљеве предмета и исходе учења, дефинисане студијским програмом;
 - г) понуде свим студентима начелно исте могућности за стицање знања;
 - д) доприносе интелектуалном развоју студената у оквиру образовне и научне области у којој се настава изводи, те избјегавају све активности које би могле омести тај развој;
 - ђ) обезбиједи отвореност и јавност испита, као и објективност оцјењивања;
 - е) вреднују рад сваког студената отворено, праведно, објективно и благовремено;
 - ж) поштују образовне циљеве, стратегије и стандарде Универзитета;
 - з) уздрже се од сваког условљавања приступања испиту, условима који нису дефинисани у одредбама правила студирања, наставног плана и студијског програма, а нарочито од наметања услова који наставнику или сараднику доносе личну финансијску или другу корист;
 - и) узимају у обзир мишљење и ојене студената о квалитету наставе.
- (2) Чланови академске заједнице дужни су да своје професионалне обавезе и универзитетске дужности обављају у складу са прописима и непристрасно.
- (3) Чланови академске заједнице дужни су да избегавају ситуације које за посљедицу могу имати: кршење објективности и непристраности, посебно између чланова заједнице који су у узајамном хијерархијском односу, односно које укључују оцењивање туђег рада и достигнућа; одлучивање о статусу лица која су хијерархијски подређена, њиховом професионалном напредовању, погодностима, награђивању или кажњавању.

Члан 22.

(Неприхватљиве праксе у настави)

- (1) Студенти Универзитета су дужни да се уздрже од преписивања и употребе недозвољених средстава приликом испуњавања предиспитних обавеза и полагања испита.
- (2) Преписивањем се сматра и недозвољено примање и давање помоћи, а које има за циљ недопуштени утицај на тачност оцјењивања на испитима, као и у другим облицима вредновања рада чланова академске заједнице Универзитета.
- (3) У случају да чланови академске заједнице обављају наставу или праксу у којој учествују дјеца, малолетна или немоћна лица, дужни су да са њима поступају уз уважавање правних и етичких стандарда. Није дозвољено присвајање резултата рада дјете и малолетних лица (цртежи, писани састави или друге сличне форме) или њихово коришћење ван редовног програма наставе без одговарајућег обавјештавања родитеља или старалаца и без изричитог пристанка законског заступника малолетника.

Члан 23.

(Коришћење људи и животиња у научно истраживању и умјетничком раду- Етичност у научно истраживању)

(1) У свом научно-истраживачком раду чланови академске заједнице придржавају се слиједећих начела етичности и то:

а) одступати намјерно или из занемарења, од прихваћених поступака истраживања које може довести до разноврсних повреда, физичких и психичких, како људи тако и животиња, као и тајење таквих активности, ако их проводе други чланови академске заједнице;

б) примјењивати начело свјесног и информисаног пристања испитаника, штитити њихова права и достојанство као особе, те бринути о животињама које се користе у експерименталне сврхе.

(2) Није дозвољено истраживање које може да проузрокује недопустиви ризик или физичко и психичко повређивање учесника истраживања, као ни подржавање, подстицање или прикривање таквог истраживања које спроводе други чланови академске заједнице. Физички интегритет, права и достојанство свих лица која учествују као испитаници или учесници у научно истраживању и умјетничком раду морају да буду на одговарајући начин заштићени.

(3) У научним истраживањима и умјетничком раду поштује се принцип свјесног пристања, а на основу претходне обавијештености учесника о њиховим правима, природи и циљевима истраживања, као и начину њиховог учешћа. Чин пристања се формализује давањем писмене сагласности учесника или његовог законског заступника.

(4) Истраживачи су у обавези да штите приватност и анонимност учесника, као и поверљивост података.

(5) Ако у активностима из става 2. ово члана учествују дјеца и малолетна лица, мора се обезбиједити поштовање њихових права у складу са релевантним правним и етичким стандардима.

(6) Са животињама које се користе у експерименталне сврхе поступа се у складу са релевантним правним, етичким и стручним стандардима.

Члан 24.

(Забрањена дјела)

(1) У планирању и извјештавању о научно-истраживачком раду, чланови академске заједнице требају до најмање могуће мјере свести погрешно тумачење резултата. Није допуштено измишљање, намјерно подешавање и тенденциозно тумачење научно-истраживачког рада

(2) У наставном, научно-истраживачком и умјетничком раду није дозвољено измишљање и кривотворење резултата, лажно ауторство, плагирање и аутоплагирање

(3) Забрана из става 1. овог члана се односи на све писане радове наставног и научног особља и студената Универзитета (семинарски рад, дипломски или завршни рад, специјалистички рад, мастер рад, магистарски рад, докторска дисертација, рад у часопису, уџбеник, монографија, поглавља у зборницима и слично), као и несавјесно и неодговорно приказивање чињеница у извештајима о наставном и научноистраживачком раду.

Члан 25.

(Измишљање и кривотворење резултата)

(1) Измишљање и кривотворење резултата представљају намјерне активности које су супротне начелима научно-истраживачког рада и научне части, а којима се манипулише објектом, опремом или процесом истраживања, са циљем да резултати научног истраживања буду намјерно подешени или тенденциозно протумачени, као и намјерно представљање, ширење и објављивање наводних резултата научно-истраживачког рада упркос свијести о томе да научни рад и истраживање на које се позива у стварности није било спроведено.

(2) Посебан облик измишљања и кривотворења резултата представља несавјесно и нетачно приказивање чињеница у извјештајима о реализованом наставном и научно-истраживачком раду.

Члан 26.

(Лажно ауторство и дописивање коаутора)

(1) Лажно ауторство и „дописивање коаутора“ рада представља навођење лица као аутора и/или коаутора, а које није учествовало у изради рада или публикације.

(2) Чланови академске заједнице дужни су да као ауторе/коауторе рада или публикације наводе само она лица која су у процесу настајања рада или публикације дали свој интелектуални допринос.

Члан 27.

(Плагирање)

(1) Сваки облик плагирања туђих радова или идеја представља кршење овог Кодекса.

(2) Плагирање је представљање туђих идеја или туђег рада, у цјелини или дијеловима, без навођења изворног ауторства или изворника, односно противзаконито присвајање туђих интелектуалних творевина и научних резултата и њихово приказивање као својих, као и:

а) дословно преузимање текста другог аутора, односно копирање из електронских или штампаних извора, у дијеловима или цјелости, без навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обиљежавања преузетог дијела;

б) препричавање или сажимање текста другог аутора из електронских или штампаних извора, у дијеловима или цјелости, без одговарајућег навођења имена аутора и извора из којег је текст преузет, као и без јасног обиљежавања препричаног дела;

в) представљање идеја других аутора као својих, без одговарајућег навођења имена аутора, односно извора из кога је текст преузет.

(2) Чланови академске заједнице који учествују у наставном, научно-истраживачком и умјетничком раду, гарантују за изворност објављених научних радова и умјетничких дјела које објављују, те тачност и поштење у приказивању и навођењу информација о поријеклу идеја и навода којима су се у раду користили.

Члан 28.

(Аутоплагирање)

(1) Аутоплагирање је поновно објављивање свог раније објављеног рада или свјесно представљање раније објављеног и за другу сврху искоришћеног рада као новог и оригиналног.

(2) Аутор рада је обавезан да код прераде изворног рада наведе да се ради о раније објављеном раду.

Члан 29.

(Заштита ауторских права и права интелектуалне својине)

- (1) Чланови академске заједнице Универзитета предузимају мјере и активности у сврху унапређивања и промовисања поштовања ауторских права и права интелектуалне својине.
- (2) Универзитет је обавезан да штити ауторска права и права интелектуалне својине свих чланова академске заједнице, те да својим актима уреди ову област.

Члан 30.

(Измишљање и преправљање препорука)

Измишљање и преправљање препорука, као и лажно представљање академских достигнућа, представља кршење овог Кодекса.

Члан 31.

(Примање поклона и других добара)

- (1) Обавеза чланова универзитетске заједнице је отклањање сваког покушаја корупције.
- (2) Чланови академске заједнице не смију тражити поклоне, подстицати поклањање нити примити поклоне за себе или неку другу особу, ако постоји опасност да то посредно или непосредно утиче на њихову објективност, испуњавање професионалних обавеза, те поштивање права и дужности.

Члан 32.

(Корупција)

Чланови универзитетске заједнице су дужни да утичу на сузбијање сваког облика корупције и противзаконитих радњи на Универзитету, те да пријаве сваки такав случај, у складу са законом.

Члан 33.

(Сукоб интереса)

- (1) Сви чланови универзитетске заједнице требају избјегавати сукобе интереса.
- (2) Недопустив је сваки облик непотизма.
- (3) Чланови академске заједнице морају раздвојити вануниверзитетске дјелатности, које могу укључивати финансијске или друге интересе, од активности на Универзитету, у случају да оне доводе у питање или су у сукобу са професионалним обавезама чланова универзитетске заједнице.

Члан 34.

(Професионална одговорност према академској заједници)

- (1) Професионална дјелатност чланова академске заједнице, треба, у што већој могућој мјери, доприносити остварењу циљева и задатака Универзитета. Сваки члан академске заједнице дужан је водити рачуна о добру и интересима Универзитета у духу академске слободе, што подразумијева испитивање, аргументоване расправе, критике, толеранцију те поштена и професионална трагања за оптималним рјешењима.
- (2) У смислу става 1. овог члана као непримјереним се сматрају сlijедеће активности:
 - а) коришћење имена и логотипа универзитета у приватне сврхе, а с циљем стварања дојма универзитетског ауторитета;

- б) намјерно презентовање, у јавности, личних ставова, као ставова Универзитета, а ради стицања личне користи;
- в) подстицање других чланова академске заједнице не непоштовање универзитетских правила;
- г) кориштење универзитетске имовине или погодности у циљу прибављања имовинске, личне комерцијалне користи, а без посебног одобрења,
- д) било која активност (лобирање, злоупотреба ауторитета и сл.) у циљу омогућавања повлаштене позиције појединаца или групе, а на штету професионалних критерија.

Члан 35.

(Злоупотреба права и неодговорно понашање)

- (1) Недопуштен је сваки вид неодговорног понашања чланова универзитетске заједнице, као што је: нередовно обављање радних задатака; несавјесно управљање пословима, ресурсима и имовином Универзитета и онемогућавање или отежавање њиховог коришћења од стране других чланова; употреба имовине Универзитета за приватне, комерцијалне, политичке, вјерске и друге вануниверзитетске сврхе без посебног одобрења, у складу са законом; коришћење имена, знака и обиљежја Универзитета за приватне комерцијалне или некомерцијалне сврхе.
- (2) Сви чланови универзитетске заједнице треба да буду објективни у свом раду и односу према колегама и не смију допустити да предрасуде било које врсте утичу на њихову објективност у академским, истраживачким, административним, пословним и управљачким дјелатностима.

V ОРГАНИ И ТИЈЕЛА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ КОДЕКСА НА УНИВЕРЗИТЕТУ

Члан 36.

(Органи и тијела за спровођење Етичког кодекса)

- (1) Сви органи Универзитета и факултета/академија дужни су у оквиру своје надлежности да се старају о спровођењу Етичког кодекса и унапређења етичких стандарда на Универзитету.
- (2) У поступку утврђивања повреда Етичког кодекса и развоја етичких стандарда, у смислу става 1. овог члана, учествују Сенат Универзитета, наставно- научно вијеће факултета /наставно-умјетничко вијеће академије, декан факултета/академија, и Комитет за етичка питања Универзитета у Источном Сарајеву (у даљем тексту: Етички комитет).

VI ОДГОВОРНОСТ ЗА ПОВРЕДЕ ЕТИЧКОГ КОДЕКСА

Члан 37.

(Непоштовање Етичког кодекса)

- (1) Непоступање у складу са начелима из овог етичког кодекса, односно њихово кршење представља повреду части и обавеза чланова универзитетске заједнице, за које се сноси одговорност у складу са овим Етичким кодексом.
- (2) По захтјеву за утврђивање одговорности за повреде основних етичких начела и етичких правила утврђених овим етичким кодексом поступак спроводи Етички комитет и то до фазе утврђивања мишљења о усклађености одређеног понашања или дјеловања члана универзитетске заједнице Универзитета са одредбама Етичког кодекса и елентуалног утврђивања приједлога изрицања одговарајуће мјере за повреду Етичког кодекса.

Члан 38.

(Етички комитет)

- (1) Етички комитет чини седам чланова и то: пет представника академског особља, један представник административног особља и један представник студената.
- (2) Чланове Етичког комитета бира Сенат Универзитета, на мандатни период од двије године са могућношћу поновног избора.
- (3) Етички комитет има предсједника и замјеника предсједника које именује Сенат Универзитета из реда именованих чланова Етичког комитета представника академског особља.
- (4) У случају да члан Етичког комитета не поступа у складу са овим етичким кодексом или другим законским и подзаконским прописима и општим актима Универзитета, као и у случајевима да му престане статус на основу којег је именован или у дужем периоду буде спријечен да обавља дужности члана Етичког комитета, Сенат Универзитета ће умјесто тог лица именовати друго лице за члана Етичког комитета на пресостали мандатни период до двије године.
- (4) Начин рада Етичког комитета регулисаће се пословником о раду који доноси Сенат Универзитета.

Члан 39.

(Надлежност Етичког комитета)

Етички комитет је надлежан да:

- а) спроводи поступак по захтјевима из члана 37. став 2. овог Етичког кодекса и до фазе утврђивања мишљења о усклађености одређеног понашања или дјеловања члана академске заједнице Универзитета са одредбама Етичког кодекса и елентуалног утврђивања приједлога изрицања одговарајуће мјере за повреду Етичког кодекса;
- б) даје мишљење о усклађености одређеног понашања или дјеловања члана академске заједнице Универзитета са одредбама Етичког кодекса и утврђује приједлог изрицања мјере за повреду Етичког кодекса;
- в) прати развој етичких стандарда у земљи и иностранству;
- г) одржава контакте са сличним тијелима других високошколских установа;
- д) предлаже Сенату Универзитета измјене и допуне Етичког кодекса;
- ђ) подноси Сенату Универзитета редовне годишње извјештаје о свом раду;
- е) иницира и организује јавне расправе и скупове посвећене примјени и унапређењу етичких стандарда у високом образовању;
- ж) обавља и друге послове предвиђене Етичког кодекса и другим општим актима Универзитета.

Члан 40.

(Рад Комитета)

- (1) Рад Етичког комитета је јаван, осим ако Етички комитет утврди да постоје оправдани разлози за искључење јавности.
- (2) Етичким комитетом пресједава и руководи предсједник Етичког комитета.
- (3) У случају одсутности или спријечености предсједника Етичког комитета да привремено обавља своју дужност, замјењује га замјеник предсједника Етичког комитета.

Члан 41.

(Сарадња са органима Универзитета и органима факултета/академија)

- (1) Органи Универзитета и факултета/академија, као и сви чланови универзитетске заједнице Универзитета, дужни су да сарађују са Етичким комитетом, да се одазивају на његове позиве и да му достављају све тражене податке и документе који су важни за спровођење поступка по захтјеву из члана 37. став 2. овог Етичког кодекса .
- (2) У случају непоштовања обавезе из става 1. овог члана, против одговорног лица, односно члана академске заједнице, може бити покренут поступак за утврђивање повреде овог Кодекса.
- (3) Секретаријат Универзитета је дужан да обезбиједи административну и техничку подршку за рад Етичком комитету.

VII ПОСТУПАК ПРЕД ЕТИЧКИМ КОМИТЕТОМ

Члан 42.

(Захтјев за утврђивање повреде Етичког кодекса)

- (1) Поступак пред Етичким комитетом покреће се подношењем захтјева за утврђивање повреде основних етичких начела и етичких правила овим етичким кодексом.
- (2) Захтјев из става 1. овог члана може поднијети било који орган Универзитета или факултета/академије, запослени или студент, када основано сумња да је дошло до повреде одредби овог етичког кодекса.
- (3) Захтјев из става 1. овог члана треба да буде јасно одређен, прецизиран и у њему треба да буду наведене и образложене све околности које указују на постојање конкретне повреде Етичког кодекса, те поткрепљен одговарајућим доказима.
- (4) Захтјев из става 1. овог члана се подноси у писаној форми и обавезно садржи личне податке и потпис подносиоца захтјева.

Члан 43.

- (1) Приликом примања захтјева за провођење поступка против члана универзитетске заједнице, Етички комитет, путем Секретаријата Универзитета, издаје писмену потврду о пријему захтјева лицу које је захтјев предало, уколико се захтјев предје лично на протокол Ректората Универзитета.
- (2) Етички комитет у току поступка по захтеву из члана 42. овог етичког кодекса:
 - а) осигурава лицу које је предало захтјев дискрецију током поступка пред Етичким комитетом,
 - б) прикупља релевантну документацију и обезбјеђује доказе,
 - в) спроводи доказни поступак
 - г) осигурава странкама у поступку право да буду саслушане.

Члан 44.

(Неуредан захтјев)

- (1) Непотпун и неуредан захтјев вратиће се подносиоцу и одредити рок за отклањање недостатака.
- (2) Уколико се у остављеном року не отклоне недостаци, захтјев ће се закључком одбацити као неуредан.
- (3) Захтјев по којем није могуће поступати због ненадлежности одбацује се закључком.
- (4) Закључак из става 2. и 3. овог члана доставља се подносиоцу захтјева.

Члан 45.

(Поступак пред Етичким комитетом)

- (1) Уредан и образложен захтјев председник Етичког комитета доставља лицу против којег је поступак покренут, које може дати своје писано изјашњење у року од осам дана од дана пријема захтјева.
- (2) Председник Етичког комитета сазива сједницу Етичког комитета у року 30 дана од протеча рока за одатаву изјашњења из става 1. овог члана.
- (3) Етички комитет може од подносиоца захтјева да затражи и додатна појашњења колико је то неопходно за вођење даљег поступка.

Члан 46.

(Мишљење Етичког комитета)

- (1) Чланови Етичког комитета на састанку расправљају о питањима која су предмет поступка и дају своје мишљење искључиво узимајући у обзир:
 - наводе и податаке из захтјева,
 - наводе из писаног изјашњења лица против којег се води поступак и евентуалног писаног изјашњења других лица,
 - предметну документацију,
 - записник са саслушања лица против којег је покренут поступак и других лица која су евентуално саслушавана у доказном поступку,
 - приложене доказе и
 - по потреби, додатна појашњења.
- (2) Етички комитет по захтјеву даје мишљење, које утврђује већином гласова од укупног броја чланова Етичког комитета.
- (3) Члан Етичког комитета чији став или приједлог није уврштен у мишљење Етичког комитета, има право да издвоји своје мишљење. Издвојено мишљење члана Етичког комитета, се прилаже уз мишљења Етичког комитета.
- (4) Етички комитет даје мишљење у писаном облику, у року од 60 дана од дана пријема захтјева. Уколико је у току поступка Етички комитет затражио додатна појашњења, овај рок се рачуна од дана њиховог достављања.
- (5) Етички комитет своје мишљење доставља Сенату Универзитета.

Члан 47.

(Садржина мишљења)

- (1) Мишљење Етичког комитета садржи:
 - а) опис захтјева и питања о којима је Етички комитет расправљао;
 - б) наводе о повредама начела и правила Етичког кодекса које је Етички комитет узео у разматрање;
 - в) детаљно образложено мишљење Етичког комитета о томе да ли понашање члана академске заједнице Универзитета које је предмет захтјева представља повреду Кодекса, као и оцјену тежине повреде;
 - г) приједлог Етичког комитета о мјери која треба да се изрекне и која може да допринесе да такве или сличне повреде Етичког кодекса не буду поновљене;
 - д) податак о исходу гласања (да ли је мишљење донесено једногласно или не);
 - ђ) друге податке релевантне за спровођење поступка.
- (2) Мишљење из става 1. овог члана потписују председник и чланови Етичког комитета.

Члан 48.

(Одлука о захтјеву)

- (1) Након пријема мишљења Етичког комитета, одлуку по захтјеву доноси Сенат Универзитета.
- (2) По захтјеву Сенат доноси:
 - 1) одлуку којом се захтјев одбија и лице против којег је вођен поступак ослобађа одговорности или
 - 2) одлуку којом се лице, против којег је захтјев поднијет, оглашава одговорним и изриче одговарајућу мјеру за повреду Етичког кодекса.
- (3) Одлука из става 1. овог члана садржи: увод, изреку, образложење и поуку о правном лијеку.
- (4) Одлука из тачке 1. става 2. овог члана доставља се лицу против којег је вођен поступак и подносиоцу захтјева.
- (5) Одлука из тачке 2. става 2. овог члана доставља се само лицу против којег је вођен поступак, а након њене коначности одговарајућим факултетима/академијама на реализацију.

Члан 49.

(Правни лијек и поступак по правном лијеку)

- (1) Лице против којег је покренут поступак може изјавити приговор против одлуке Сената Универзитета из члана 48. овог етичког кодекса, у року од 15 дана од дана пријема одлуке.
- (2) Приговор против одлуке Сената из члана 48. став 2. тачка 1. овог Етичког кодекса може изјавити и подносилац захтева.
- (3) Приговор се подноси Управном одбору Универзитета.
- (4) Управни одбор Универзитета ће закључком одбацити приговор ако утврди да је неблаговремен, недопуштен или изјављен од неовлашћеног лица.
- (5) Секретаријат Универзитета је дужан да, уз приговор, Управном одбору прослиједи и копију списка који се односи на предмет.
- (6) Управни одбор ће у року од 60 дана од дана пријема приговора из става 1. овог члана донијети одлуку по приговору.
- (7) По приговору Управни одбор Универзитета може донијети једну од сљедећих одлука:
 - а) одлуку којом се приговор одбија и потврђује одлука Сената Универзитета;
 - б) одлуку којом се приговор усваја и предмет враћа првостепеном органу на поновни поступак;
 - в) одлуку којом се приговор усваја и преиначује одлука Сената Универзитета.
- (8) Одлука Управног одбора Универзитета по приговору је коначна.

VIII МЈЕРЕ

Члан 50.

(Врсте мјера)

- (1) У случају да је Етички комитет у доказном поступку и приликом утврђивања свога мишљења утврди да је лице против којег је покренут поступак починило повреду Етичког кодекса Универзитета, Етички комитет може предложити Сенату Универзитета изрицање једне од сљедећих мјера:
 - писана опомена,
 - јавна опомена,

- јавни укор

(2) Писана опомена се изриче у писаној форми одлуком Сената из члана 48. став. 2. тачка 2. овог етичког кодекса која се саопштава само лицу којем је изречена и улаже у његов досије. Саопштавање мјере писане опомене лицу којем је изречена сматра се извршеним чином достављања одлуке Сената којом је мјера изречена.

(3) Јавна опомена се изриче у писаној форми, саопштава се лицу којем је изречена, улаже се у досије лица којем је изречена и саопштава на сједници наставно-научног вијећа факултета/наставно-умјетничког вијећа академије чији је члан лице којем је изречена мјера.

Саопштавање мјере јавне опомене лицу којем је изречена сматра се извршеним чином достављања одлуке Сената којом је мјера изречена.

(4) Јавна укор је најстрожија мјера која се изриче у писаној форми, саопштава се лицу којем је изречена, улаже се у досије лица којем је изречена, саопштава се на сједници наставно-научног вијећа факултета/наставно-умјетничког вијећа академије чији је члан лице којем је изречена мјера и објављује на интернет страницама Универзитета и матичног факултета/академија Универзитета.

(5) Мјере из става 1. овог члана изриче Сенат Универзитета, а за њихову реализацију, у складу са овим етичким кодексом, задужен је матични факултет/академија Универзитета, односно Ректорат Универзитета.

(6) Мјера јавне опомене се саопштава на сједници наставно-научног вијећа факултета/наставно-умјетничког вијећа академије чији је члан лице којем је изречена мјера, по коначности одлуке Сената Универзитета којом је мјера изречена.

(7) Мјера јавног укора се саопштава на сједници наставно-научног вијећа факултета/наставно-умјетничког вијећа академије чији је члан лице којем је изречена мјера и објављује на интернет страницама Универзитета и матичног факултета/академија Универзитета, по коначности одлуке Сената Универзитета којом је мјера изречена.

Члан 51.

(Писана опомена)

Писана опомена се изриче учиниоцу повреде етичких начела Етичког кодекса за кога се може очекивати да ће овакав вид писаног упозорења, без објављивања истог, довољно утицати на њега да више не врши повреде Кодекса.

Члан 52.

(Јавна опомена)

Јавна опомена изриче се лицу које је учинило тежу/е повреду/е етичких начела Етичког кодекса или лицу којем је раније изречена мјера писане опомене или јавне опомене и за кога се може очекивати да ће јавно објављивање ове мјере довољно утицати да више не врши повреде Етичког кодекса.

Члан 53.

(Јавни укор)

Јавни укор као најтежа мјера се изриче само ако се процјени да је повреда етичког кодекса такве тежине да се на лице које је повреду учинило на други начин не може утицати, како би се спријечило даље кршење етичких начела.

Члан 54.

(Избор мјера)

- (1) О врсти мјере из члана 50. став 1. овог Кодекса одлучује Сенат Универзитета.
- (2) Одређивање мјере која се изриче учиниоцу повреде Етичког кодекса се врши у зависности од тежине учињене повреде, штете која је нанијета угледу Универзитета, приједлога Етичког комитета и активности које је учинилац предложио да ће предузети у сврху отклањања посљедица повреда Кодекса.
- (3) Утврђена одговорност учиниоца за учињену повреду Етичког кодекса не утиче на његову евентуалну одговорност по другим основама (дисциплинска, прекршајна или кривична).

Члан 55.

(Сврха мјера)

- (1) Изрицање мјера има за циљ да укаже на то да академска заједница Универзитета сматра како су одређена понашања друштвено неприхватљива, да нарушавају углед академске заједнице и ремете њено нормално функционисање, у складу са важећим прописима и добрим академским обичајима.
- (2) Изрицањем мјером Универзитет се ограђује од друштвено неприхватљивих понашања која нарушавају углед академске заједнице и ремете њено нормално функционисање и упућује порука припадницима академске заједнице и јавности да ће таква понашања увијек наилазити на осуду Универзитета.
- (2) Без обзира на то да ли се у поступку за утврђивање одговорности за повреду Етичког кодекса утврди или не утврди одговорност учиниоца и изрекне мјера, то не утиче на његову евентуалну одговорност по неком другом основу.

IX ЕВИДЕНЦИЈА О ИЗРЕЧЕНИМ МЈЕРАМА

Члан 56.

(Евиденција)

- (1) Универзитет води евиденцију о изреченим мјерама.
- (2) У евиденцију из става 1. овог члана уносе се: лични подаци учиниоца повреде Етичког кодекса, врста повреде етичких начела Етичког кодекса, изречена мјера и број и датум одлуке којом је мјера изречена.
- (3) Изечене мјере се уписују у евиденцију из става 1. овог члана по коначности одлуке којом је мјера изречена.

X ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 57.

Поступци за утврђивање одговорности повреда Етичког кодекса започети по прописима који су важили прије ступања на снагу овог Етичког кодекса, окончаће се по тим прописима.

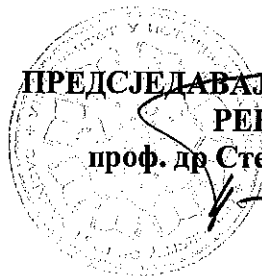
Члан 58.

Ступањем на снагу овог Етичког кодекса престаје да важи Кодекс професионалне етике на Универзитету у Источном Сарајеву број: 01-С-896-XXV/09 од 11.09.2009. године и број: 01-С-248-Х/12 од 27.06.2012.године.

Члан 59.

Овај етички кодекс ступа на снагу осмог дана од дана објављивања на интернет страници Универзитета.

Број: 01-С-184-1-ХLVII/18
Датум: 31.05 2018. године

ПРЕДСЈЕДАВАЈУЋИ СЕНАТА
РЕКТОР
проф. др Стево Пашалић